

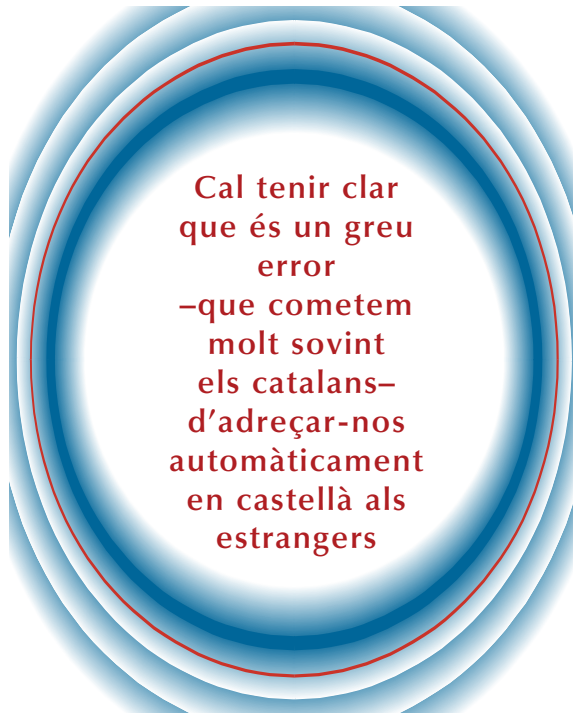
El català, llengua de la integració

CARLES RIERA

Amb poc temps encara per a fer-nos-en càrrec, en aquest tombant de segle s'ha presentat un fenomen nou: l'espectacular augment del nombre de persones estrangeres que han vingut a viure i a treballar a Catalunya; es tracta, més en concret, de l'entrada de població provinent de països en vies de desenvolupament. Hom sol parlar de nova immigració, per tal de diferenciar-la de la que té lloc dins els països de la Unió Europea i de la que prové de l'Amèrica del Nord. Avui els fluxos migratoris principals tenen l'origen, doncs, a l'Europa de l'Est, Àsia, Àfrica i Amèrica del Sud.

El Grup d'Estudis de Llengües Amenaçades ha constatat, després de gairebé dos anys de recerca, que al nostre país es parlen –fóra millor de dir se senten a parlar– unes tres-centes llengües diferents! O sigui que viuen a Catalunya persones que, entre elles, s'expressen en idiomes que van –per ordre alfabètic– des de l'aimarà (que es parla al Perú, Bolívia, Xile, Argentina) fins al zapoteca (de Mèxic), passant per idiomes com el bamum (del Camerun, pertanyent al grup de les bantu), l'edo o bini (de Nigèria), el koniyaka (de Libèria), el kurd (llengua del grup irànic nord-occidental) o el tagalog o tagal (de les illes Filipines, per exemple), i comptant-hi, és clar, idiomes coneguts, com l'anglès, l'italià, el xinès, etc. Aquesta gran diversitat de l'actual paisatge lingüístic català és el que va mostrar l'exposició «Les llengües a Catalunya», instal·lada al vestíbul de l'edifici de la Universitat de Barcelona, al centre de la ciutat, com explica també el llibre-catàleg que duu idèntic títol que la mostra (clausurada pel maig darrer).

Més enllà de la sorpresa inicial, de si ens en sabem avenir o no, el fet és que ara i aquí hi ha establert un nou panorama que afecta inevitablement el futur de la nostra llengua catalana. Sembla que es podria afirmar que, si es plantejava encertadament una política

d'integració lingüística dels immigrants, la diversitat podria resultar beneficiosa. En quin sentit? Doncs en aquest, per exemple: un treballador d'Armènia, posem per cas, i un altre de Sri Lanka, arribats al Penedès, o al Delta de l'Ebre, o al Ripollès, en quina llengua s'entendran?, en quina llengua s'haurien d'entendre? Ni l'un ni l'altre no saben anglès. El català, la llengua pròpia del país on han arribat, ha de ser la llengua de la integració.

Per a aconseguir-ho cal, primer de tot, tenir clar que és un greu error –que cometem molt sovint els catalans– d'adreçar-nos automàticament en castellà als estrangers; llevat dels que provenen d'Hispanoamèrica, els que arriben de l'Europa de l'Est, de l'Àsia i de l'Àfrica no coneixen –no l'han pas de conèixer necessàriament– l'idioma espanyol, i tan difícil –o tan fàcil, depèn– els serà familiaritzar-se amb el català com amb el castellà. A més, cal tenir en compte –com ja es diu també en el llibre-catàleg de l'exposició motiu d'aquest article– que a l'Àsia i a l'Àfrica hi ha, per un seguit, molts grups lingüístics que parlen llengües de les anomenades ame-

naçades, la qual cosa vol dir que individus d'aquests grups traslladats al nostre país poden ser sensibles a la problemàtica lingüística d'aquí. Si sabem valorar degudament la seva llengua nadiua, ells també valoraran la nostra.

Una experiència que sembla que comença a donar bons resultats és la de les anomenades parelles lingüístiques que els centres del Consorci per a la Normalització Lingüística impulsen: consisteix a posar en contacte dues persones, una que ha vingut a viure al nostre país –i que vol aprendre el català– amb una altra que és d'aquí –o hi viu– i que el parla; de dos en dos, o en petits grups, es troben per conversar. Hi ha molta gent –sobretot gent gran, que té temps– cridada a transmetre aquest gran bé comú que és la

llengua, un bé que hem rebut com a herència dels pares i que hem de preservar i comunicar als nouvinguts a la pàtria. Ludwig Wittgenstein, filòsof austríac molt interessat per les qüestions del llenguatge, afirmava: «Els límits de la meua llengua són els límits del meu món.» I és que, en efecte, cada llengua significa una visió única del món, una manera inèdita de contemplar-lo –d'intentar descriure'l– i de pensar-lo. Amb les llengües ajudem a crear nous universos. Per això la desaparició o extinció d'una llengua és una pèrdua enorme.

Tothom sap que un idioma no és solament comunicació sinó també identitat. I la millor manera d'integrar-se a un país és, sens dubte, coneixent-ne la llengua. El català –ben parlat (i ben escrit)– pot ser llengua d'integració, llengua vehicular que permeti la comprensió mútua entre els molts i diversos nouvinguts a aquest vell país que voldran entendre aquesta terra que els acull. Val la pena d'intentar, amb l'esforç de tots, que puguem continuar fent la nostra aportació positiva i única al món, comptant amb l'ajut de tants i tants nous catalans. ◆